

Babajanyň bagyşlanmagyny isleýänleri

Category: Kitapcy, Nukdaýnazar, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

Babajanyň bagyşlanmagyny isleýänleri BABAJANYŇ BAGYŞLANMAGYNY ISLEÝÄNLERI

Käbir kitaplaryň ady diýseň täsin.

Mysal üçin, **Hanna Arendt**niň 1963-nji ýylda çap edilen kitabyň ady – **“Erbetligiň adatylygy”**.

Mysal üçin, **Nurdan Gürbileg**niň 2015-nji ýylda çap edilen kitabyň ady – **“Sessiziň paýy”**.

Altмышynjy ýyllaryň başy... Faşistik Germaniýada millionlarça jöhidiň konslagerlere, ölüme ýollanmagyna jogapkär **Karl Adolf Eýhmanyň** Ierusalimdäki sud mejlislerinde (Ysraýyl metbugatynyň görkezýänleriniň tersine) sadist-psihopat mahlukdan zyýada, adaty, hatda eýmendiriji derejede adaty adamdygyna ünsi çeken Arendt kitabynda erbetligiň nähili adatylaşýandygyny ýazdy...

Müňlerçe jöhidi gözünü gyrpman ölüme gönderen Eýhman hiç hili taglyma ynanmaýandygy üçin bir partiýa-da goşulmady, Gitleriň **«Maýn Kampf»** kitabyňam okamady. Partiýanyň maksatnamasynyň, faşistik ideologiyasynyň nämediginem bilenokdy. Iş tapman goşunyň hataryna giripdi we ýeke-täk maksady – ýokary wezipelere dyrmaşmakdy.

Ol şu maksat bilen özünden ýokary wezipeli ýolbaşçylaryň görkezmelerini aňryýany bilen ýerine ýetirip, yzygiderli sylag alan yňdarma harby gullukçydy...

Arendt kitabynda her hili zorlukly güýjüň döredýän hadysalaryna tankydy nukdaýnazardan garamazlygyň netijesi

hökmünde adaty adamlaryň niçiksi erbetlikleri edip biljekdigini görkezdi...

Arendt kitabynda – amala aşyrylan hadysanyň eýmençligi bilen bu hereketi amala aşyran kişiniň adatylygynyň arasyndaky çaprazlygy açyp görkezdi...

Ýeri, Gitlere Fethullah Gülen diýsek, FETÖ-nyň Eýhmanlary kim?

Ýo-ýok, diňe türmede oturan ýa-da gaçgak Eýhmanlar ýok!

FETÖ erbetliginiň başga şärikdeşlerem bardy, bir garamaýak, bir alym, bir syýasatçy ýa-da bir žurnalist kimin...

Asyl ýüzleşmilmegi hökmany mesele şu...

■ ŽURNALISTLER

Bu bölümde sizi Nurdan Gürbilegiň “Sessiziň paýy” kitaby bilen ikiçäk goýaýyn:

“ – **Kenan Ewren** we *[//b]Tahsin Şahinkaýa[/b]* hunta döwründe adamkärçilige sygmaýan jenaýatlara sebäpkär hasaplanýandyklary üçin däl-de, režime garşy eden-etdilikleri we döwlet agdarlyşygyny geçirendigi üçin jogapkärçilige çekildiler. Günäli-de bilindiler: «Döwletiň güýçleriniň garşysyna» jenaýat edendikleri üçin ömürlük tussag edildiler, harby çinlerinden mahrum edildi. Ýöne huntanyň şol döwürde kimler tarapyndan neneňsi goldanandygyny bugünkü gün hiç kimiň ýatlasy gelenok.

– Maýadarlaryň, halk köpçüligine sözi ýöreyän täsirli kişileriň, ýokary okuw jaýlarynyň ýolbaşçylarynyň, žurnalistleriň «Hydyr ata kimin ýetişen hunta režimine» niçiksi salama durandyklaryny, 12-nji sentýabr agdarlyşygyny jemgyýetiň gapma-garşylykly taraplaryny ylalaşdyrýan «parahatçylyk hereketi» hökmünde nähili şatlyk nilen garşylandyklaryny ýatlasy gelenok...

– Bu žentlmen serkerdeleri nähili gutlaýyşlaryny, yzly-yzyna bolup geçen ölüm jezalaryny nähili goldaýyşlaryny ýatlasy gelýän ýok...

– Iş gutardy, şemal ýatdy, tupan sowuldy, şindi Kenan Ewreni tussag edip bilerler. Tussag etsinler, emma otuz bäş ýyl öň bolup geçen şol işiň, ýerine ýetirilen taryhy funksiýanyň, şol wagt alkyşlanan «deňsiz-taýsyz hyzmatyň» nämedigine-de düşünjek bolalyň:

– Türkiýede kapitalizmiň ykdysady-syýasy petikligini adaty ýollar bilen giderip bolmandygy üçin «12-nji senýabr» agdarlyşygy bolup geçdi. Jemgyýetçilik oppozisiýasyny başga ýollar bilen ýatyryp bolmandygy, işçi sindikatlaryny başga ýollar bilen köşeşdirip bolmaýandygy, türk taryhynda heniz görnüp-eşdilmedik derejede toparlara bölünen çepçi oppozisiýany başga hili ýumduryp bolmaýandygy, her dürli kanuny ýa-da bikanun oppozisiýadan arassalanan jemgyýetçilik arenasynda «ykysady durnuklylygy» başga hili üpjün edip bolmandygy üçin boldy.

– Şol ýyllaryň žurnalistleri agdarlyşygyň türk ykdysadyýeti üçin bähbitli pursatdygyny aç-açan ýazdylar...”

A FETÖ?

■ ÝATLANMAK ISLÄNOK

FETÖ-ny jemgyýetiň gapma-garşylykly taraplaryny ylalaşdyryjy “parahatçylykly hyzmat” hökmünde görkezenler kimlerdi?

FETÖ-ny goldan maýadarlar, sözi geçginli kişiler, ýokary okuw jaýlarynyň ýolbaşçylary, žurnalistler kimlerdi?

FETÖ-nyň pyrryldakçy jeza çärelerini alkyşlanlar kimlerdi?

Kim bu «sylagy almak» üçin adaty erbetlige göz ýumanlar?

Köpüsi Fethullah Güleniň kitabyny okamady, jemagatyň taglymy bilen gyzyklanmady, FETÖ-nyň müridi-de bolmady. Ýöne olaryň hemmesi: FETÖ-nyň garşydaşlaryny at-abraýdan düşürmäge synanyşýan müň bir tüýsli pyrryldaklar bilen “ölüm zyndanlaryna” gönderilmelerine ýardam eden “Eýhmana” öwrüldi...

Bugün hiç kim muny ýatlamak islänok.

Günäkär diňe Gitlermi?

Günäkär diňe Fethullah Gülenmi?

Günäkär diňe nasistlermi?

Günäkär diňe FETÖ-my?

Hany onda bärde pula, güýje, şan-şöhrata eýe bolmak üçin erbetlige şarikdeş bolanlar?

Bulara “düşünje günäkäri” hökmünde baha berip bolarmy?

Ýa bolmasa “düşünje ukybyndan” binesipler hökmündemi? Ýa-da ambisiýanyň pidasy hilegärlermi?

Netijede... köplenç iş aýlanyp-dolanyp ýene «adamyň hamyrmaýasyna – hüý-häsiýetine» gelýär.

Şonuň üçinem «12-nji sentýabr» ýa-da FETÖ elmydama goldaw tapýar.

Düýp mesele – erbetligiň adatylygy bilen ýüzleşmek, muňa garşy göreşmek we adamy tarapyňa çekmek – gazanmak.

Iki ýyl türmede oturan biri hökmünde gabahatlyga goşulmadyk tussaglaryň ýeke günem zyndanda galmagyny islämok. Emma Aly Babajan ýaly syýasatçylaryň “düşünje günäkäri” diýip kimdir birilerini beýgeltjek bolşuny-da oňlamok ...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 19.11.2020 ý. Publisistika